

Koordinator: Emily Halvorsen
+47 468 50 786
rogaland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/rogaland
Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger
Org.nr. 998 129 028

Rogaland fylkeskommune
firmapost@rogfk.no

Stavanger, 1. desember, 2014

Høringsinnspill til Regional Kulturplan for Rogaland 2015 - 2025

Forum for natur og Friluftsliv i Rogaland viser til vårt brev av 6. november og ønsker å følge opp med konkrete innspill til planen. I brevet påpekte vi en viktig mangel i planen, nemlig et eget kapittel om friluftsliv. Som planen fremstår nå, blir friluftsliv 'gjemt' i kapitlene om idrett og frivillighet. Friluftsliv er per definisjon og utøvelse ikke idrett. Det er selvsagt mange kryssende interesser og blant noen idrettsgreiner er aktiviteten faktisk hovedsakelig friluftsliv, som f.eks. padling, klatring og seiling. Friluftslivet er en essensiell del av norsk kultur og kulturarv men dens virke krever for det meste andre vilkår og har overlappende interesser med svært mange andre sektorer enn tilfellet er for idretten. Det er derfor viktig at friluftsliv blir viet et eget kapittel ved rullering av Kulturplanen. I mellomtiden foreslår vi følgende endringer/tillegg i selve planen:

1. Kapittel 5 omdøpes til Idrett og fysisk aktivitet
2. En paragraf eller to i kapittel 5 betegnes Friluftsliv og gjør kort rede for friluftslivet i Rogaland.

Vi har forståelse for at det ikke er mulig med nye utredninger på dette tidspunktet og vil derfor vise til fortsatt relevant kunnskap i FINK men mest til oppdatert informasjon i Regional plan for folkehelse, der friluftsliv er en hovedsatsing for fysisk aktivitet, samt en undersøkelse gjort for Stavanger kommune i 2011. Undersøkelsen, Behovsanalyse av natur- og friluftslivsorganisasjoner i Stavanger, inkluderte data fra alle FNF organisasjonene i Stavanger. De fleste av disse har både virke og medlemskap langt utenfor Stavanger kommune. Dersom det er ønske om det kan vi ettersende hele rapporten eller kortere oppsummeringer inkl. oppdatert statistikk og behov. Nasjonalt er friluftslivet godt dokumentert med gode oversikter

FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner. I Rogaland representerer organisasjonene ca. 50 000 medlemskap og nesten 500 årsverk frivillig arbeid. 19 er med: Stavanger Turistforening, Haugesund Turistforening, Norges Jeger og Fiskerforbund-Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Haugaland KFUK-KFUM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Sykklistenes Landsforening Sør-Rogaland, Rogaland Orienteringskrets, Stavanger Kajakklub, Haugesund Kajakklubb, Sørmarkas Venner, Stavanger Rugier Ro og Råseillag, Gandsfjord Seilforening og friluftsrådene; Ryfylke, Dalane, Jæren, og Vest. FNF Rogaland arbeider på fylkesnivå og har i tillegg to lokale fora, FNF Stavanger og FNF Haugalandet.

over trender og hva folk velger og ønsker. Utredninger finnes det nok av, vi vet hva som bør gjøres. Det som mangler er tilstrekkelig tilretteleggingen for aktivitet og sikring av områder.

Handlingsprogrammet

Allerede nå bør det være mulig med en egen inndeling i handlingsprogrammet spesifikt for friluftsliv. Vi foreslår derfor at tiltak for friluftsliv sammenstilles i Handlingsprogram for friluftsliv med følgende hovedmål:

- Rogaland fylkeskommune skal legge til rette for at befolkningen i Rogaland kan drive med egenorganisert friluftsliv og naturopplevelse og i regi av det frivillige medlemsbaserte friluftslivet.
- Rogaland fylkeskommune skal sørge for at områder bevares og tilrettelegges for å kunne utløse ny aktivitet og sørge for konstruktiv og bærekraftig sambruk av områder.
- Rogaland fylkeskommune skal sørge for økt bruk av friluftsliv som tema og læringsmål i videregående skole og bidra til at kommunene følger opp i de lavere trinnene.
- Rogaland fylkeskommune skal bidra til at Friluftslivets År 2015 blir markert i Rogaland og støtter friluftslivsorganisasjonene og allmenne tiltak slik at målene om varige resultat og om økt deltakelse i friluftsliv oppnås.

I vedlagt tabell viser vi mulige strategier og tiltak for friluftslivet. Vi foreslår også tiltak som ikke bare gjelder friluftsliv for Rogalendinger men som kan gjøre Rogaland til en mer attraktiv friluftslivsdestinasjon. Samarbeid om verdiskaping i de mindre kommunene kan føre til økt støtte og aksept for tilrettelegging for friluftsliv.

Friluftslivet med fokus på vern, aktivitet og opplevelse er viktig i de tradisjonelle natur- og friluftslivsorganisasjonene, men viser seg like viktig i barnehager, skoler, institusjoner, reiseliv m.m. Ellers er det klart at tilrettelegging som turveier, turstier, toalett, garderobes, aktivitetsanlegg, gapahuker, varmistuer, bryggeanlegg, parkeringsplasser, fiskeplasser, grillplasser m.m. på sentrale steder vil kunne utløse mye ny egenorganisert og organisert aktivitet. Mange slike tiltak kan ivaretas av eller i samarbeid med kommuner og friluftsråd men noen større, interkommunale satsinger bør kunne utløse andre virkemiddel. Samarbeid, kompetanseheving, dialog og erfaringsutveksling foreslår vi initieres av fylkeskommunen og arrangeres i samarbeid med FNF og flere.

Medvirkning

Kulturavdelingen la opp til bred medvirkning i utforming av planen og inviterte noen av friluftslivsaktørene direkte. Det er svært beklagelig at ikke FNF organisasjonene har vært klar

over at friluftsliv faktisk skulle inkluderes i planen og har dermed ikke hatt mulighet til å bli tilstrekkelig involvert. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene regnet med at tiltak og drift ville bli inkludert i en rullering av Fylkesdelplanen for Friluftsliv, Idrett, Naturvern og Kulturvern (FINK) og trodde ikke Kulturplanen var noe vi skulle gi innspill til. I en overgangsfase bør det derfor være tilstrekkelig overlappning mellom planene. Ved rullering av begge kan overlappingen defineres nøyere og sørge for avklaringer og effektivitet uten at organisasjoner, satsinger og tiltak faller ut av handlingsprogrammene.

Sett i denne sammenhengen vil en rullering allerede etter to år være svært viktig. Vi ber om at FNF Rogaland v. rogaland@fnf-nett.no denne gangen blir inkludert som en høringsinstans direkte og tidlig i prosessen. Det er via møter i Forumet at regionale planer diskuteres og følges opp. De frivillige organisasjonene må selvsagt også kontaktes direkte.

Kulturbegrepet

FNF Rogaland er innforstått med endringer i nasjonale føringer mht samordning mellom tema og slik det er fastlagt gjennom nyere lovverk. Natur- og friluftslivsinteressene hører hjemme i flere planer men oftest som et sekundært tema og kan lett lide en uheldig overfladisk behandling. Deler av friluftslivssatsing kan naturlig høre hjemme i en kulturplan men er ikke ivaretatt i Kulturloven og det er derfor ingen selvfølge hvordan dette gjøres. De fleste oppfatter nok ikke friluftsliv, ei heller idrett, direkte som en del av kulturbegrepet. Derfor er formidlingen av hva Kulturplanen faktisk omfatter svært viktig.

I disse dager startes arbeidet med en ny Stortingsmelding om friluftsliv. Denne bør selvsagt bli førende for hvordan friluftsliv behandles videre i de regionale planene. I forrige friluftslivsmelding "En veg til høgare livskvalitet" står det i avsnitt 3.2.: Friluftslivet er ein sentral del av den norske kulturarven. Derfor bør faktisk også friluftslivet ha en sentral plass i fylkets Kulturplan. Flere undersøkelser bekrefter det samme. Også Aftenposten kunne i fjor vise resultat fra en bred leserundersøkelse at det ordet folk flest forbinder med norsk kultur er *Friluftsmennesker!*

I utkastet til Kulturplanen får nå friluftsliv en marginal behandling. Vi håper at vårt foreslåtte handlingsprogram, et par spesifikke avsnitt og en intensjon (i planen) om å inkludere et kapittel om friluftsliv ved revidering vil sørge for at formålet med planen følges bedre opp. Friluftslivet i bredeste forstand, naturforvaltning og langsiktige satsinger og partnerskap på tvers av sektorer og naturområder mener vi hører til i en revidering av FINK. Med kjennskap til Kulturplanen og visshet om god inkludering vil vi kunne bidra til at ingen tema blir glemt.

Foreløpig kan det være vanskelig å definere hvordan friluftslivet skal figurere i Kulturplanen og den kommende revideringen av FINK. Friluftsliv som aktivitet og som en del av frivillig sektor hører godt med under kultur mens det er flere andre tema og områder som krysser over til næring, partnerskap og utvikling, langsiktige investeringer, naturvern, og forvaltning på flere nivå som ikke har en naturlig plass i denne planen. Vi oppfordrer derfor Fylkeskommunen til å jobbe videre med begge parallelt slik at en snarlig rullering av Kulturplanen og en ny plan for friluftsliv m.m. blir så godt definert og effektive som mulig. Vi ser fram til å bidra videre i regionalt planarbeid og ser også fram til igjen å delta i ressursgruppen for Regional planstrategi der prioritering av nye planer og revideringer fastsettes.

Med vennlig hilsen Arbeidsutvalget i FNF Rogaland,

Anne Katrine Lycke, Stavanger Turistforening

Sven Oscar Larsen, Haugesund Turistforening

Ragnhild Ottesen, Norges Jeger- og Fiskerforbund Rogaland

Ivar Anton Nøttestad, Norges Speiderforbund Vesterlen krets

Hans Olav Sandvoll, Ryfylke Friluftsråd

Emily Halvorsen, FNF koordinator

Vedlegg – s.5 - 6:

Handlingsprogram for friluftsliv

Kopi:

Fylkesmannen i Rogaland

Regionalplanavdelingen – Rogaland fylkeskommune

Vedlegg:

Handlingsprogram for friluftsliv

Strategi	Tiltak	Ansvar	Tid	Økonomiske konsekvenser
Ha en rådgivende og koordinerende rolle for informasjonsarbeid på friluftslivsfeltet for kommuner, friluftsråd, natur- og friluftslivsorganisasjoner, idrett i friluft, friluftsliv som næring og naturbasert reiseliv	Gjennomføre et årlig dialogmøte og konferanse m. mål om kunnskapsheving, samarbeid og regional utvikling – bla. som en videreføring av partnerskapskonseptet fra gjeldende FINK	RFK v. Regionalplan Friluftsråd FNF RIK	Fra 2016	Tilskudd fra departementer RUP midler
Legge til rette for at befolkningen i Rogaland kan drive med friluftsliv.	Fordele spillemidler til anlegg for friluftsliv Prioriteringsliste i 2015 - 2016	RFK FNF ber om innspill fra org.	Hele perioden	Overskudd fra Norsk tipping. Mål: 8% av ordinære midler tilfaller friluftsliv
Bidra til at Friluftslivets År markeres og oppnår langsiktige mål	Ekstrabevilling utlyses	RFK	2015	Kr. 500 000
Samarbeide med friluftslivsorganisasjonene individuelt og som FNF	Opprettholde drifts- og tiltaksstøtte til organisasjonene og FNF	RFK	Hele perioden	Innenfor nåværende rammer
Bidra til bærekraftig og konfliktfri sambruk av naturområder på tvers av flere typer aktivitet, også nye former for friluftsliv og idrett i friluft	Strategi for en ny tid - mer profesjonelle og helhetlige måter å tilrettelegge, formidle og samarbeide	RFK m. kommuner, friluftsråd, organisasjoner Inkl. flerkulturelle miljø	Oppstart 2015 Hele perioden	Administrative ressurser Stiftelser Direktorat

<p>Friluftsliv i skolen</p> <p>Sørge for at friluftsliv, en vesentlig del av vår kulturarv, blir en mer betydningsfull del av skolens verktøy og pensum inkl.</p> <ul style="list-style-type: none">- Læring i friluft, praksis-Læring om friluftsliv, teori (hvordan friluftslivet har formet oss m.m.)-Litteratur-Miljølære, naturvern	<p>Utarbeide maler for læreplaner i samarbeid med andre fylker</p>	<p>RFK m. Videregående skoler Innspill til kommuner</p>	<p>Hele perioden</p>	<p>Administrative ressurser</p>